

Prof. Van Baren heeft enorm opgezien tegen zijn afscheidscollege "Van Mineraal tot Mineraal". Hij was er de man niet naar om een rede lang voor te bereiden. Hij sprak vaak gemakkelijk en voor de vuist weg.

Echter ditmaal zou hij, na het met emeritaat gaan wegens het bereiken van de leeftijd van zeventig jaar, met dit college afscheid nemen van een erg actief leven en daarmee tevens grotendeels de deur zelf achter zich dicht doen. Het heeft, gelukkig voor hem, niet zo mogen zijn. Nog volop met zijn werk bezig zijnde, is hij op zondag 5 oktober 1975 gestorven.

Zijn interesse in de mineralogie is altijd groot geweest. Reeds tijdens zijn studie in Wageningen behoorde Van Baren tot de weinige bodemkundigen die zich in de bodemmineralogie specialiseerden. Zijn proefschrift over kalihoudende veldspaten in Nederland getuigt hiervan. Later meende hij, dat als men over een bodemprofiel schreef of sprak, men dit ook begrijpen moest. De samenstelling en eigenschappen van de grond, als onderdeel van het landschap, vatte hij op als een resultante van de verwerking van het gesteente en de samenstellende mineralen. De analyse van o.m. de zandfractie, zowel de lichte als de zware mineralen, vormden bij hem en zijn medewerkers of leerlingen steeds een punt van uitgang voor verdergaande pedogenetische beschouwingen met betrekking tot de profieldifferentiatie.

Hij kon zich even sterk verbazen over een auteur die een mineralogische analyse van een profiel geeft waarin hij abusievelijk mineralen vermeldt die geen enkel petrologisch verband met elkaar hebben, als over bodemkundigen die niet van de veldspaten op de hoogte waren.

Zijn interesse ging echter veel verder met name naar de verspreiding en herkomst van de bodemmineralen, alsmede naar de nieuwvorming van kleimineralen uit verweringsproducten onder verschillende omstandigheden.

De bijzondere wereld, die kijkend door het polarisatiemicroscop opengaat en waar hij bijzonder door geboeid kon zijn, vormden het uitgangsthema voor zijn afscheidsrede. Hij wilde verder ingaan op de moderne methodieken die ons thans ter beschikking staan om de mineralogie, de chemie en de bouw van de bodem te onderzoeken en voor ons kenbaar te maken. Zeker was hij ook teruggekomen op zijn oratie, en op een aan hetzelfde onderwerp gewijde en door hem geleide bijeenkomst van de Nederlandse Bodemkundige Vereniging, waarin hij de bodemkunde als een zelfstandig ontwikkelde wetenschap behandelde, los van de toepassingen in de landbouwkunde.

Niettemin heeft hij deze wetenschap zowel als de praktijk in de vele functies die hij in zijn leven bekleedde op een juiste wijze weten te verenigen en uit te dragen.

Op 26 mei 1937 trad Dr. F.A. van Baren in dienst van het voormalig Nederlands-Indisch Gouvernement alwaar hij aan

het Bodemkundig Instituut te Buitenzorg belast werd met de leiding van het "Agrogeologisch" onderzoek. Deze afdeling hield zich in het bijzonder bezig met de vaststelling van de minerale reserve in de bodem, doch daarnaast vond tevens petrografisch onderzoek plaats naar de aard van het moeder-materiaal dat voor classificatiedoeleinden en inzicht in de bodemgenese niet gemist kon worden. Al spoedig werd aan genoemde activiteiten nog het kleimineralogisch onderzoek toegevoegd. Door zijn voortvarendheid en energie groeide zijn afdeling uit tot het beste mineralogisch onderzoekscen-trum binnen de keerkringen in de 40er jaren.

Toen na de bezetting van Nederland in mei 1940 de behoefte bestond om te Buitenzorg de opleiding van land-bouwkundige ingenieurs ter hand te nemen werd Van Baren als één der eersten verzocht hieraan deel te nemen. Kort hierop volgde zijn benoeming tot buitengewoon hoogleraar in de mineralogie, petrografie en geologie aan de jonge faculteit van Landbouwwetenschappen van de Universiteit van Bata-via. Helaas heeft dit niet lang mogen duren aangezien in 1942 ten gevolge van de oorlogsomstandigheden internering plaats-vond.

Na een zeer kort recuperatieverlof in Australië aangevan-gen eind 1945 werd hij in mei 1946 benoemd tot voorzitter van de studiec commissie die de opdracht kreeg in de U.S.A. de vraagstukken te bestuderen samenhangend met erosie en erosiebestrijding. Ondanks een in de Verenigde Staten gecon-stateerde leveraandoening wist hij de hem opgedragen taak op tijd te beëindigen en kon hij zijn opdrachtgever op de dag van terugkomst te Batavia het persklare rapport aanbieden.

In januari 1947 kwam zijn benoeming af tot Hoofd van het Bodemkundig Instituut te Buitenzorg, doch daarnaast had hij de taak de faculteit van Landbouwwetenschappen nieuw leven in te blazen. De erkenning voor zijn inzet resul-teerde in de benoeming tot gewoon hoogleraar in de minera-logie, petrografie, geologie en agrogeologie op 1 augustus 1948, tevens werd hij belast met het eerste dekaanschap.

Deze taak was met die van instituutshoofd niet meer te combineren zodat deze benoeming tevens een afscheid bete-kende van zijn Bodemkundig Instituut.

Door het vele en zware werk dat hij direct na afloop van de oorlog heeft verzet was hij aan een rustperiode toe en zo vertrok Professor Van Baren in april 1950 voor een welver-diend verlof naar Nederland.

Politieke ontwikkelingen en een meningsverschil met de toenmalige Minister van Onderwijs hebben het hem helaas niet meer mogelijk gemaakt naar het land dat hem zo dier-baar was geworden terug te keren.

Op 5 maart 1951 werd hij op wachtgeld gesteld gevolgd door zijn pensioenering precies 2 jaren later, waarmede aan zijn Indische periode een einde kwam.

Dit was echter het begin van een zeker nog werkzaamere periode. In 1950 werd hij tijdens het congres te Amsterdam benoemd tot Secretaris-Thesaurier van de International Soil Science Society. In deze functie heeft Van Baren de ISSS 24 jaar gediend, waarin hij door zijn contacten en werk heeft

bijgedragen tot een groei van een honderdtal leden tot ruim 4000, verdeeld over meer dan honderd landen.

Uit het begin van deze tijd kwam in samenwerking met Prof. Dr. E.C.J. Mohr de eerste druk van het boek Tropical Soils tot stand. Verschillende herdrukken bleken later nood-zakelijk waarbij steeds gelijke tred met de wetenschappelijke ontwikkelingen in de bodemkunde werd gehouden.

Ook behoorde Van Baren tot de initiatiefnemers uit de ISSS, Unesco en FAO tot het maken van een World Soil Map, schaal 1 : 5.000.000, waardoor ten gevolge van een werkelijk world-wide classificatiesysteem een inzicht en waardering van 's-werelds landbouwpotentieel een feit zou kunnen worden.

Door zijn vele activiteiten in vele landen werd hij adviseur bij de Unesco. In 1961 kreeg hij het lidmaatschap van de New York Academy of Science en in 1970 ontving hij het foreign membership van de Soviet All Union Academy of Agricultural Science.

In Nederland werd Van Baren in 1952 als bodemkundige benoemd bij de Afdeling Tropische Producten van het Koninklijk Instituut voor de Tropen, en kreeg daarbij de leiding van het bodemkundig onderzoek. In 1965 veranderde zijn functie in die van adviseur van dit Instituut. In 1956 aan-vaardde hij het buitengewoon hoogleraarschap in de Tropi-sche Bodemkunde aan de Rijksuniversiteit te Utrecht. Eind 1965 werd ten gevolge van de toenemende importantie van de bodemkunde in Utrecht de leerstoel tot een ordinariaat in de Algemene Bodemkunde omgezet.

In een zeer stormachtige tijd, waarin de democratisering van onze Universiteiten een grote rol speelde, was hij dekaan van de Subfaculteit Geologie & Geofysica.

Prof. Van Baren was gedurende zes jaar voorzitter van het Koninklijk Aardrijkskundig Genootschap, waarbij hij, niet onbekend in de geologische wereld, zijn stuwende kracht aanwendde voor het welslagen van de welbekende Sterren-gebergte expeditie in Centraal Nieuw Guinea.

Voorts bepleitte hij bij Unesco, ISSS en de Nederlandse regering en met hulp van de Rijksuniversiteit de opzet en de realisatie in 1964 van een International Soil Museum. Zijn ideaal was om op één plaats in de wereld een verzameling van bodemonnolieten bijeen te brengen, waarin de voornaamste bodemtypen vertegenwoordigd waren met de nodige fysische en chemische gegevens, zodat studies en vergelijking ervan mogelijk waren.

Prof. Van Baren was een veelzijdig man. Zijn inbreng en betekenis lagen wellicht meer in het internationale vlak dan in Nederland. Doch dit kwam omdat hij vele Nederlandse zaken tot internationale aangelegenheden wist te maken. Daarbij bleef hij steeds warme belangstelling hebben voor activiteiten en onderzoeken van Nederlanders zoals deze die op lezingen deden uitkomen. U kent hem als trouwe bezoeker op de bijeenkomsten van het Genootschap.

Mogen zijn visies nog lang in onze herinnering blijven voortleven.